

SZERDA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.
 Helyben házas hármas: Vidékre postán az állás.
 Egész évre: 72 korona Egész évre: 84 korona
 Nemzedék: 18 korona Nemzedék: 21 korona
 Egyszeri szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
 Nagybányai Széchenyi Deák-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség hétfőnként csak. Előfizetők az honlapunkról
 azonnali úton nem rendelhetnek. Irányítósághoz megrendelés.

Bánffyhungyadot tegnap este megszállták a románok.

A tegnapi zavaros helyzetben nem lehetett egész tisztán látni a román megszállás eseményeit. A legelső hírek véres összeütközésekről szóltak s könnyen hihetővé tette ezeket a híreket az a nagyfokú idegesség, ami úgy a kolozsvári vonalon lévő hivatalokban, mint a visszavonuló csapatokban tetőpontjára lépett.

Teljesen objektíve megállapítható, hogy az ideges zavarra és rémhírekre nem volt alapos ok. De az is tisztázódott, hogy a nyugalom felbomlását

a román hadsereg váratlan előnyomulása idézte elő.

Anélkül, hogy Nagyváradra vagy legalább Bánffyhungyadra előzetes értesítést küldtek volna szándékuk felől, egész egyszerűen elindították a megszálló 1600 embert.

A legelső akadály — mint már tegnap megírtuk, Egresnél várta a románokat. A 21-esek nem tudtak arról, hogy az erdélyi fő kormánybiztosság Kolozsvárról értesítést kapott a további előnyomulásról és

Csucsán az előnyomulás lassítására és az értékes katonai felszerelések, raktárak, irodák megmentése érdekében fordult szembe a rajvonalba fejlődött románokkal.

Vér azonban nem omlott és sikerült parlamentér utján megegyezést létrehozni. A visszavonuló csapatok ezzel időt nyertek és közben megérkezett a Váradról elindított három vonatszerelvény is.

Tegnap délután telefonon beszélünk Csucsával, ahonnan azt az értesítést kaptuk, hogy a csapatok bevagonizálása javában folyik. Éjjel 12 óráig azonban a nagyváradi pályaudvarra

még egyetlen szerelvény sem érkezett meg, tehát a csapatok még ott vannak és így még mindig teljes a bizonytalanság.

A Csucsával való összeköttetés zavaros, talán s így sikerült megállapítani este 7 órakor,

hogy oda a bánffyhungyadi állomás esti fél 7 órakor azt jelentette, hogy pár perccel azelőtt egy 50 főből álló őrszolgát 2 tiszt vezetésével megjelent a városban és kevéssel azután 200 főből álló csapat is érkezett.

A román csapatok rögtön előkészületeket tettek a továbbnyomulásra, azonban vonattal nem indulhattak, mert

Kissebes és Csucsán között a visszavonuló csapatok felrobbantották a hidakat.

Királyhágót megszállták a nemzetőrök.

Ugy az egresi incidens résztvevői, valamint a többi városokból kiszorított nemzetőrök elkerülték a fegyveres összecsapást, azonban el vannak határozva arra, hogy minden áron biztosítják a visszavonulást. Ez az ok kényszerítette a csapatokat arra, hogy a Királyhágón gyülekezzenek és ott addig néznek farkasszemet az előnyomuló románokkal, míg az utolsó vonat is elmegy.

Érdeklődtünk s kolozsvári nemzetőrök parancsnokságánál, hogy mit tudnak csapataik felől és hogy a királyhágói összpontosítás az ő tudtukkal történt-e?

Nebovidsky Tivadar alezredes már 7 napja Nagyváradon van. Segédszövege előadása szerint hatszáz emberük őrködik kint a vonalon Csucsáig a közbiztonság fölött. Arról még nem kaptak jelentést, hogy a csapatok Királyhágó körül gyülekeznek és fegyveres ellenállásra készülnek.

Erre vonatkozólag *Birta* alezreddessel is érintkezésbe léptek, aki jelentést tett *Fényes László* kormánybiztosnak. A kormánybiztos és az egész kormány a

jog álláspontjára helyezkedett s mi-

Csucsáig megy a pesti vonat.

Az államvasutak igazgatósága értesülésünk alapján intézkedett, hogy úgy Bánffyhungyadról, valamint Csucsáról szerezzenek biztos hírt a sínjár és a hidak megrongálásáról.

A nagyváradi forgalmi főnökség már esti 8 órakor megkapta Budapestről azt az utasítást, hogy a délután 5 óra 20 perckor ide érkező

Budapest—Kolozsvári személyvonatot csak Csucsáig instradálja, mert Csucsán túl bizonytalan a pálya.

Kissebesre is bevonultak a románok.

A csucsai állomásra autóval érkezett meg több menekülő Kissebesről, akik jelentkeztek az oltani hatóságnál és elmondották, hogy

még tegnap este 30 ember és három tiszt bevonult Kissebesre.

Telefonfelhívásunkra *Tollár* forgalmi hivatalnok részletesen elmondotta a csucsai, a bánffyhungyadi és a kissebesi eseményeket.

— A hidak robbantását még ebben a percben is hallom — mondotta a hivatalnok.

vel a románoknak nincs semmi okuk és joguk arra, hogy átlépjék a semleges zónát, felhívja a parancsnokokat, hogy tiltakozzanak a jogtalan terjeszkedés ellen.

Birta alezredes mélyen elkeserítette az a léktelen rabulisztika, amellyel a románok az előnyomulást kierőszakolták. Kolozsváron megegyezést kötöttek, hogy meddig nyomulnak előre, semleges zónát állítottak fel, ahol a csendőrök tartották volna fenn a rendet s mindezt nem respektálva, szándékokukat el nem árulva, folytatták jogtalan területszerzésüket.

A vármegyei Magyar Nemzeti Tanács eddig sehonnán sem kapott nyugtalanító híreket a vármegyéből. *Elesden* teljes rend van és teljes csend. Egyedül *Margitta* érdeklődött telefonon az események iránt. Mivel vonat *Margitta* felé nem jár, csak telefonon tart összeköttetést a világgal. A megszállásra előkészülnek ott is.

A Nemzeti Tanács elnöke, *Ladányi János* nyugalommal néz az események elé. *Apáthy* lemondása nincs befolyással az itteni Nemzeti Tanács helyzetére, tisztában vannak vele, hogy az imperium átvételével nem tűnnek meg politikai hatalmaik s az adott helyzethez ők is alkalmazkodni fognak.

A vonat reggel 4 órakor indul vissza Csucsáról Budapest felé.

A forgalmi főnökség az újonnan bevezetett teherforgalomról még nem kapott értesítést s míg a pálya rossz lesz, természetesen szénzállításról szó sincs.

A többi vonalon egyelőre nem történt változás, a sinek pihennek, mert ahg fut ki egy két vonat Váradról. És a mai nappal

megszűnt a forgalom a szombatság—rogoz—bihardobrosdi vonalon is szénhiány miatt.

A 21-esek ezredparancsnoksága igyekszik hátráltatni az előnyomulást ezzel és ugyancsak ő parancsot adott arra, hogy a csapatok induljanak el Derecskére.

— A Királyhágón összpontosított csapatok segítséget kértek a 21-esek ezredparancsnokságától,

de a parancsnok ezt megtagadta és elrendelte a rendszeres visszavonulást.

— Renitencia aligha lesz erre a válasza,

mert a csapatok okvetlen végrehajtják a kiadott parancsot.

— Itt az állomáson befűtve állanak a vonatok, hogy elszállítsák innen a katonaságot, de ők Váradról várnak erre parancsot.

— Bánffyhadon kidobták, hogy senkinek sem lesz bántódása, vidékre pedig táviratokat menesztettek, hogy a román tanácsok holnapra szállítsák be a népet a román csapatok lennépítésére.

— Kissebes mindössze 12 kilométernyire van Bánffyhadtól s mivel a két város közt még jó volt a vasút, könnyen odajutottak. Jelenleg Kissebes és Csucs (10 km. távolság) között folyik a munka a vonat-helyveállításánál, azonban míg a katonaság itt van, ez a munka sok akadályba ütközik.

A predeálti személyvonat, amelyik este ér Budapestre, még mindig Kolozsváron vesztegel.

— Reméljük, hogy a javítást már ma befejezzük s holnapra meglesz a forgalmi folytonosság Budapest és Kolozsvár között.

Románia Erdély egy részét kapja.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól. Genfből jelentik: A párisi Le Journal értesülése szerint a Magyarország és a Balkánra vonatkozó területi kérdéseket csak a békekonferencia második részében fogják tárgyalni, Románia megkapja Erdély egy részét, de semmi esetre sem a Bánátot, melynek egy részét Szerbiának ítélik.

Léva felé kisiklott a csehek vonata. Léva megszállása ezidáig még nem történt meg. Valószínű, hogy már terbe volt véve. Aranyosmaróttal együtt, azonban ezt egy véletlen vasuti szerencsétlenség megakadályozta. Garamszentkeresztől indult el ugyanis egy katonavonat Léva, illetve Aranyosmarót felé, de még mielőtt a vasuti elágazásig ért volna, Garamszentkeresztől kisiklott a vonat és így a megszálló csapatok nem mehettek tovább.

Nagyvárad tizmilliós költségvetése.

A telekértékadó behozatala.

A négy évnyi tovább tartó véres háboru alatt Nagyvárad város pénztára sok és nagy megpróbáltatáson ment át; nemcsak a folyton fokozódó kiadások, de még a multban divatos frízisokkal megakadályozott fokozatos városi adóemelés leszavazásával előállott helyzet is tekintélyes összeggel emelték a deficitet.

De hát mindig reméltünk s erősen hittük, hogy a háboru végével majd jobb idők következnek s olyan közgazdasági fellendülés jön, amely csakhamar feledtetni fogja minden eddigi nyomorúságainkat.

Sajnos, ezen reménységünk kutba esett, még csak el sem tudjuk gondolni, hogy minő nagy megpróbáltatások várnak reánk. Ebből pedig Nagyvárad város lakosságának is ki kell venni a részét.

Szűcs Géza városi főszámvevő még nem állította össze Nagyvárad város 1919. évi költségvetését, csak a főbb tételekre nézve szerzett tájékozódást s mielőtt a végleges összeállításához fogna, az irányelvekről óhajt tájékozódást szerezni.

A városi tanács tegnapi tüzte ki a költségvetés előzetes tárgyalását, azonban tekintettel a mai izgatott, zavaros állapotokra, ezuttal nem vette tárgyalás alá a költségvetést, hanem későbbi időre halasztotta azt.

Érdekes megbeszélést folytattak azonban a tanácsban arról, hogy a városi pénztár napról napra előálló nagy fizetési kötelezettségének hogy tehessen eleget.

Az adók nem folynak be kellő mértékben éppen úgy, mint más bevételek is részben elmaradnak; a minden téren előálló fizetésemelések, különböző pótlékok annyira igénybe veszik a városi pénztárt, hogy a nemrég felvett kétmillió folyószámla kölcsönből is már csak itt-ott van. A kifizetések pedig nem stagnálhatnak.

A városi pénztárt, a tisztán városi kiadásokon felül pedig még a kormány által megazavazott, de még nem folyósított kü-

lönféle fizetési pótlékok is igen igénybe veszik, mert a mai viszonyok nem olyanok, hogy a tisztviselő várhatnak a pénzre s így a városi pénztárnak kell előlegezni azokat is. Ma úgy állunk, hogy igazán helyénvaló az a mondás: Add meg Uram Isten, de mindjárt. Ilyen címen tehát a városi pénztár már mintegy 800.000 koronát előlegezett az államnak.

A városi tanács tegnapi ülése ezért elhatározta, hogy sürgős feliratot intéz a belügyminiszterhez s kéri a nagy összeg azonnali folyósítását, hogy a városi pénztárban fennakadás ne álljon elő.

Ugyancsak a városi pénztár fizetőképessége érdekében elhatározták, hogy a vígalmadó és a kertyázási-adó felemelésére vonatkozó közgyűlési határozatot, amelyet a miniszter még nem hagyott jóvá, a jóváhagyás bevárása nélkül azonnal életbelépteti.

Közel 10 milliós költségvetés.

Annyi már most megállapítható, hogy Nagyvárad város 1919. évi költségvetése horribilis nagy emelkedést mutat, az előbbi évekhez képest.

Már csak a személyzeti kiadások rovata az 1918. évihez képest mintegy főtmillió koronával emelkedik, nagy emelkedés lesz az anyagoknál, az árak horribilis emelkedése miatt: a rendőrök, szolgák, vámosok stb. ruházatával, a szénáraknál és majdnem minden más rovatnál összesen milliókra megy az emelkedés, ami rémségesen emeli a költségvetést. Hozzávetőleges számítás szerint Nagyvárad 1919. évi költségvetésében a kiadások megközelítik az tizmillió koronát.

Viszont a bevételek főösszege bizonytalan, jöllehet egyes adónemek emelkedése folytán a községi adó is emelkedik.

A tanács elhatározta, hogy elfrendeli a telekértékadó azonnali kivételét, amelyből egymillió korona új bevételt remél s bizik

abban, hogy ezzel elkerülhető lesz a községi adó újabb emelése.

Csak hogy ezzel szemben egyes bevételek, mint pl. a szeszüzem stb. bevétele valószínűleg elmarad.

Annyi bizonyos, hogy nem valami rózsás képet fog mutatni Nagyvárad-város ez évi költségvetése.

Ujságírók tiltakozása a lakáshivatal tulkapása ellen.

A lakáshivatal hatalmi tulkapása tegnap délután a Biharmegyei és Nagyvárad Ujságírók Egyesülete elé került. Kellett, hogy ezzel a részben komikus, részben pedig szomorú esettel foglalkozzanak az ujságírók és lapkiadók, mert mindnyájukon sérelem esett, amikor a lakáshivatal, minden jogalapot és izlést mellőzve egy napilap szerkesztőségébe betelepedett. Azt a mentességét ugyanis, hogy nem a saját iniciatívájából jött ide a lakáshivatal, hanem egy állítólag hozzánk közel álló urnak a tanácsára, nem fogadhatjuk el, legfeljebb csak azt tudtuk meg ebből, hogy a lakáshivatal éppen olyan tájékozatlan, mint a tanácsadója, aki nem hogy közel, de olyan távol áll tőlünk, mint Makó attól a bizonyos Jeruzsálemtől.

Fehér Dezső elnöklése mellett folyt le az ujságírók gyűlése. Lapunk felelős szerkesztője rövid szavakkal elmondta a ténnyt: a lakáshivatal beköltözött a szerkesztőségbe és ezzel megakadályozta a hírszolgáltatást. Több nem is kellett. Minden ujságíró a legélesebben fakadt ki a hallatlan erőszakosság miatt. A legnagyobb felháborodás hangján tárgyalták a lakáshivatal tehetetlenségét, amely ma az egyik, holnap a másik, azután pedig valamennyi lap megjelenését akadályozza majd meg, holott a Rákóczi uton egymás mellett hivatalnak nagyon megfelelő üres üzlethelyiségek vannak. Van egy miniszteri rendelet, amely az üzlethelyiségeknek irodákra való elfoglalását megengedi. (Ha eddig ezt nem tudta a lakáshivatal, most megtanulhatja.)

A gyűlés egyhangú határozattal állást foglalt a lakáshivattal szemben és kimondta, hogy Rimler Károly polgármesterhez és a lakásbirósághoz beadványt intéz, melyben arra kéri a polgármestert és a lakásbiróságot, hogy utasítsa a lakáshivalt, hogy a „Tiszántúl” szerkesztőségéből rövid idő alatt költözzék el. A beadvány rámutat arra, hogy a szerkesztőség éppen olyan hivatal, mint más és ha példát statuálnak a „Tiszántúl” helyiségének jogtalan rekvirálásával, minden hivatalnak, amely a napnak csak egyik szakában van elfoglalva, reszketnie kell, hogy oda egy szép napon ágyrajókat szállásolnak be. Azonfelül mind a két hivatal, szerkesztőség és a lakáshivatal is állandóan zavarva van, egyik sem tudja a megkívánt munkásságot kifejteni.

Hisszük, hogy a polgármester vagy a lakásbiróság elintézi az ujságírók jogos kérését, annál is inkább, mert nem lehet ezt az ügyet egy szerkesztőség és a lakáshivatal személyes ügyének tekinteni, hanem olyan közügynek, amely minden hivatalt közelről érint. Amennyiben az elintézés késne, a magunk részéről kemény önvédelmi harcot fogunk folytatni a jogtalan és igazságtalan támadással szemben.

A mérnöki hivatal szabadszervezete a polgármesternél

Reformokat és helyzetük javítását kéri.

Nagyvárad város mérnöki hivatalának személyzete szabadszervezetet alakított helyzetük javítása érdekében.

A szabadszervezet nagy küldöttsége tegnap délután Kószeghy József főmérnök vezetésével megjelent a polgármesternél s memorandumot nyújtott át.

Kószeghy József főmérnök vázolta a polgármester előtt a deputáció kérelmét, amelyek már ismeretesebbek a tanács előtt, amelyeket egyes közművek személyzetének már teljesített is a tanács.

A mérnöki hivatal személyzete kéri, hogy a műszaki ügyeket végző mérnöki hivatal mint külön önálló ügyosztály legyen s önállóan referálják. Ez előnyösebbé válik a városnak, mert gyorsítja az ügyeket.

Amint a munkás és gépi-személyzet, olyan díjazást kapjanak a műszaki tisztek és a szakdjnokok. Az ipari és építkezési vezetésért külön pótlékokat kapjanak az illetők s ezzel szemben lemondanak a magánmunkálatokról és így egész idejüket a városnak szentelhetik. — Az egy kategóriába tartozók műszaki tisztekké neveztessék ki. A külső munkákat végzők ruhadíjat kapjanak. A szakdjnokok fizetése egyenletesen állapíttassék meg. A mérnöki hivatal egész személyzete szolidáris s mivel nem tudhatni, mit hoz a jövő s ezért három napot várnak a válasza. Majd átnyújtotta a főmérnök a szabadszervezet memorandumát, mely a fentieket tartalmazza.

Rimler Károly polgármester válaszában kijelentette, hogy az elmondott kívánásokat méltányosnak tartja. Hogy a tanács egyes üzemek hasonló kérelmét teljesítette, az azért van, mert azok kisebb dolgok lévén, a tanács hivatala érezte magát azok elintézésére. A mérnöki hivatal személyzetének most elmondott kérelmét azért nem intézték el, mert nagyobb dolgok lévén, meghaladják a tanács jogkörét. Közgyűlés, vagy más megfelelő szerv pedig nincs. Most megbeszéli a kormánybiztossal a kérdést s a méltányos kérelmeket esetleg a tanács jogkiterjesztéssel is megoldják. Az összes kérelmeket teljesítendőnek tartja s az eddig is csak a formák miatt készt. Igyekeznek, hogy a kérdést megelégedésre elintézzék.

Kószeghy József megköszönte a polgármester jóindulatát s újból kérte a kérelmek pártolását.

A küldöttség megelégedve távozott a polgármestertől.

Hindenburg a német keleti seregek parancsnoka.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg vezértábornagy legközelebb átveszi a keleti védőseregek parancsnokságát, hogy Németországot a bolsevik csepatok támadásaitól megvédelmezze.

A berlini forradalmat Moszkvából irányították.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A kormány csapatok által visszahódított épületekben falált tractokból kétségtelenül kitűnik, hogy a Spartacus lázadást Moszkvából irányították.

Koalíciós vagy tiszta szociálista kormány következik.

Tanácskozások a válság megoldásáról.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.) A kormányhoz közelálló helyről a válságról a következő információt adták:

— A tegnapi minisztertanácsban Károlyi Mihály elnök megismertette a kormány tagjaival az általa lefolytatott és a válság megoldására irányuló tárgyalások anyagát. Ezekből megállapítható, hogy a köztársaság ideiglenes elnökének felfogása is a koalíciós kormány megalakítása felé hajlik, mert nézete szerint a tisztán polgári kormány nem oldaná meg a válságot, a tisztán szociálista kormány alakításával szemben pedig súlyos külpolitikai aggodalmak merültek fel. Egyetlen kivétel ut tehát a koalíciós kormány megalakítása és ez a szociálista miniszterek felfogásával is megegyezik. Kérdés azonban, hogy a Munkástanács hozzájárul-e a szociálista miniszterek felfogásához. A válság megoldása is visszakerül a Munkástanácshoz és itt fog eldőlni a koalíció sorsa is.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály, a köztársaság ideiglenes elnöke és Berinkei Dénes ideiglenes miniszterelnök ma folytatták a válság megoldására irányuló kihallgatásokat. A délután folyamán a radikális párt két tagja, majd Zboray Miklós és Ugron Gábor voltak Károlyi Mihály miniszterelnöknél.

Délben tízenkét órakor Károlyi Mihály köztársasági elnök Berthelmy francia tábornokot fogadta, aki Smidt alezredes kíséretében érkezett Szalonikiból Budapestre.

A lefolyt kihallgatások ma is csak informatív jellegűek voltak. Kihallgatása után Zboray Miklós úgy nyilatkozott, hogy véle-

ménye szerint ezennel is együtt kell maradni azoknak, akik a mai rendszert megteremtették, legalább is addig, amíg az ország kormányzása rendes mederbe nem terelődik. Ugron szerint feltétlenül fenn kell tartani a koalíciót, az ország ügyeit a polgári és szociálista elemeknek együtt kell vezetniök. A személyi kérdések ma tisztázandók.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) A kormány polgári tagjai tegnap megállapodtak egy megoldási tervben, amelyet a szociálista miniszterekkel is ismertettek s amely úgy a Munkástanács elé kerül. E terv szerint a miniszterelnök Berinkei Dénes lenne s a hadügyi, a kettéválasztott kultuszárca közoktatásügyi, a népjóléti, kereskedelmi és nemzetiségi tárcát a szociáldemokrata-párt kapná meg. Jelöltek a hadügyminiszteri tárcára Böhm Vilmos, a közoktatásra Kunfi Zsigmond, a népjóléti tárcára Peier Károly, a kereskedelemre Garami Ernő. Nagy Vince megmaradna belügyminiszternek, de mellé rendszeresen kéne egy másod államtitkári állást s ezt szociáldemokratával töltenék be.

A szociáldemokrata-párt e terv szerint tehát öt tárcát kapna. Ez a terv ma vagy holnap a minisztertanács elé kerül. Mivel azonban a szociálista miniszterek ragaszkodnak a Munkástanács határozatához és a belügyi tárcát is követelik, ez a megoldási terv szintén a Munkástanács elé kerül. Ha ezt a tervezetet a Munkástanács nem fogadja el, akkor a kormány tisztán szociáldemokratákból fog megalakulni.

A minisztertanács elfogadta az állami alkalmazottak statusrendezését.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács elfogadta az állami tisztviselők és alkalmazottak statusrendezését, amelyet a kormány a lehető legrövidebb időn belül végre hajt. A rendezés következtében megszűnnek a számfelüli állások s azokat az alkalmazottakat, akik harmincötödik szolgálati évüket betöltötték, nyugdíjazni fogják.

A statusrendezés következtében megszűnnek a díjnoki állások, azokat a díjnokokat, akik hat éve szolgálnak, fizetési osztályokba osztják be. Megszűnnek a napibéres szolgák is, ezeket szolgáknak vagy segédszolgáknak nevezik ki.

A statusrendezésből következő összes nagyobb arányú kinevezések igen rövid időn belül meg fognak történni még pedig 1919 január elsején kezdődő hatállyal.

Ezt a statusrendezést követni fogja az ítélő bírák és államügyészek külön statusának megállapítása, valamint a bírósági jegyzők és joggyakornokok előmenetelének javítása.

A jugoszláv állam Bácskát és Bánátot követeli.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) Ujvidékről táviratozzák: Protics Sztóján jugoszláv miniszterelnök a következő nagyérdekeségű nyilatkozatot tette egy hírlapíró előtt:

— Bácskát követeljük és a Bánátról azt a területet, mely a Marosig terjed. A kormány követeléseitől: legjobb eset-

ben is csak Krasszó-Szörény megye egy részét kapják meg.

A miniszterelnök közölte, hogy a szerb és román megszálló hadsereg közé legközelebb francia csapatokat ékelnek. A demarkációs vonal a temesvár—orsovai vasúti vonaltól északra húzódik.

Kolozsvár és Kolozsmegye román imperium alatt.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) Kolozsvárról jelentik: A nagyszabeni román kormányzótanácsa elhatározta, hogy átveszi Kolozsvár és Kolozsmegye adminisztrációját felett a hatalmat és ki is nevezte az erdélyi főváros főispánjává dr. Porutziu Bálint kolozsvári és Tamásiu Simon, hidalmási ügyvédet.

Dr. Porutziu kolozsvári tudósítónknak közölte, hogy a kormányzótanács a magyarság megnyugtató és a békés együttműködés biztosítása szempontjából ragaszkodott személyéhez és a felelősségteljes állást kénytelen volt elfogadni.

— Nekem béke programom van — mondotta — kölcsönös megértés, a közrend és közéletbiztosítás, a kolozsvári magyar intézmények tiszteltbentartása. Tudatában vagyok annak, hogy Kolozsvár lakossága magyar, a románok száma elenyészően csekély, éppen azért az imperium átvétele az adminisztrációban valmi csekély változást fog előidézni.

— Mi lesz a tisztviselőkkel?

— A magyar tisztviselőket — kivéve a vármegyei közigazgatást — mind meg fog-

juk tartani. A vármegyénél is csekély változás lesz egyelőre. Amint az imperiumot átvevük, felszólítjuk az összes hivatalnokokat az eskü letételére. Senkit sem kényszerítünk esküre, sőt azt hiszem, hogy azok is, akik nem hajlandók az esküt letenni, továbbra is a hivatalukban maradhatnak. Természetesen az eskü után a fizetést a román kormány fogja folyósítani. A fizetés és az összes illetmények a régié maradnak; a román kormány a szerzett jogokból nem vesz el semmit, csak a magyar és a román pénztárjegyek árfolyamának az átszámítása mellett állapítja meg az új járandóságokat.

— Külön kell hangsúlyoznom, hogy a város összes alkalmazottai a helyükön maradhatnak, mert itt a tisztviselők kicseréléséről — figyelembe véve a város magyar lakosságát — szó sincs. Az állami tisztviselőknél ugyanez a helyzet áll fenn. Minden magyar tisztviselőt átvesz a román kormány. A bírósági tisztviselőktől az esküt nem is fogjuk kivánni és én úgy hiszem, hogy külön román bíróságot állítunk fel és a magyar bíróságokat a mai formájában fentartjuk.

Utazás 10000 kor. körül.

Néhány nappal ezelőtt Nagy György feljelentést tett a rendőrségen, mert cseréltetett a Bonbonierből való távozása közben kiemelte a zsebéből a tárcáját, amelyben 10 ezer korona volt ezres bankjegyekben.

A rendőrség természetesen megindította a nyomozást, aminek az lett az eredménye, hogy Nagy Györgyöt letartóztatták.

Jelentkezett ugyanis egy Vig Sándor nevű katona, aki egyenesen Nagy György ellen tett feljelentést, mert a tíz darab ezrest ő adta neki megörzés végett és azzal gyanusítja, hogy a pénzt Nagy György tette el.

Kolontáry János rendőrkapitány hallgatta ki Vig Sándort és a kihallgatás eredménye az lett, hogy Vig Sándor is zár alá került.

Nagyon valószínű ugyanis, hogy a 10 ezer korona soha sem volt meg, vagy ha meg volt is, lopták Vigék. A kihallgatás során a keresztkérdések alatt olyan vádakat vágtak egymás szemébe Vig és Nagy, hogy mindkettőjük lakására detektívet küldtek, házkutatás céljából. Találtak is Vig Sándornál 3 nyeregbőrt és 29 lepedőt, Nagynál pedig 8 drb lepedőt, persze valamennyi kincstári, mert mindketten az ételmezési raktárnál teljesítettek szolgálatot. Ezek a bűnjeltek tették szükségessé, hogy Viget és Nagyt letartóztassák.

Érdekes, hogy mielőtt a cellába lekísérték volna, megmozdították őket és egyetlen fillért sem találtak náluk, mikor azonban kihallgatásra visszajöttek a zárkából Nagynál 635, Vignél pedig 1108 korona volt. Hogy miképpen jutottak a pénzhez, megtagadtak minden felvilágosítást.

Orlandó tanácskozása Wilson elnökkel.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Rómában megjelenő Epoca jelenti Párisból, hogy Orlandó miniszterelnök két óráig tárgyalt Wilson elnökkel. Ezen a tanácskozáson Sonnino külügyminiszter nem volt jelen, ami politikai körökben a legnagyobb meglepetést keltette. — Amióta Wilson Olaszországban járt, az erőszakos béke ellenzőinek táborára egyre nő.

Jászi nemzetiségi miniszter bukása.

A nemzetiségi miniszterium nem szűnik meg.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) Egyes lapok által elterjedt az a hír, hogy Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter lemondása következtében ezt a miniszteriumot fel fogják oszlatni, a Politikai Híradó értesítése szerint nem felel meg a valóságnak.

A tegnapi miniszteri értekezleten, amely a válság kérdésével is foglalkozott, Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter lemondott, illetőleg megismételte és fentartotta azt a lemondását, amelyet a kabinet együttes lemondásánál már egyszer bejelentett. Jászi Oszkár egyúttal azt is bejelentette, hogy

nem hajlandó többé tárcát vállalni.

Miután így Jászi Oszkár távozása befejezett tény, a miniszter informáltatta magát miniszteriuma kívánságáról. Ebből az informálódásból terjedhetett el az a hír, hogy a nemzetiségi miniszteriumot megszüntetik. Erről azonban szó sem lehet, mert egyrészt a miniszterium feloszlásáról csak a minisztertanács határozhat, de másrészt a nemzetiségi miniszteriumra, mint a Magyarországon élő nemzetek önrendelkezési jogának végrehajtó szervére jelenleg még szükség van.

A román hivatalos lap közli Erdély bekebelezésére vonatkozó proklamációt.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből táviratozzák, hogy a román hivatalos lap közli az Erdélynek Romániába való bekebelezésére vonatkozó proklamációt. A lapok örömmel üdvözlik ezt a tényt. Azt írják, hogy Magyarország nem semleges állam, amint azt Károlyi Mihály állítja, hanem legyőzött ország, amelynek a győző részére fizetni kell.

Megszállják a csehek Miskolcot, Diósgyőrt és Sátorajauhelyet?

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) A Magyarország jelenti: A megszálló cseh csapatok parancsnoka értesítette Borsodvármegye alispánját, hogy a csehek legközelebb megszállják Miskolcot, Diósgyőrt, Abaujszántót és Sátorajauhelyt.

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) Miskolcra jelentik: Illetékes helyen kijelentik, hogy Miskolc, Diósgyőr, Abaujszántó és Sátorajauhely megszállására vonatkozó hír nem felel meg a valóságnak.

Az aktiv tiszteket megvédi a kerületi parancsnok.

A szegedi kerületi parancsnok a következő tiszti parancsot adta ki:

Azon események, melyek folyó hó 3 án Budapesten az ország minden részéből összegyűlt tényleges tisztekkel a hadügyminiszter ur és a Katonatanácsok kormánybiztosának jelenlétében lejátszódtak, nézetem szerint alkalmasak és egyesek által valószínűleg fel is használnak arra, hogy a tényleges tisztikar iránt úgy a legénységnél, mint a közvéleményben lassanként visszatérő bizalmat veszélyeztessék.

Ennek ellensúlyozására szükségesnek tartom azon nözetemenk kifejezést adni, melyet az eseményekkel szemben, azt hiszem, a parancsnokságom alatt álló tényleges tisztek mindenike kivétel nélkül oszt.

Mi mindnyájan azon állásponton vagyunk, hogy a magyar hadsereg nem lehet sem egyik, sem másik párt politikai eszköze hanem csakis a magyar népköztársaság kormányának minden körülmények között engedelmeskedő, megbízható és fegyelmezett szerve.

Mi valamennyien — eskünkhöz hiven — teljes őszinteséggel a forradalom által kiváltott állásponton vagyunk. Ezért teljes meg-

sarát érdekében még a látszatát is kerülni kívánjuk, mintha köztünk olyan, az új kor-szellemmel ellenkező nézetek volnának, amelyek az állami rend lassankénti megszilárdítását veszélyeztetnék és az országot oly fel-fordulásba kergetnék, mely a magyar állam fennállására is végzetes lehetne.

Nekünk csak egy érdekünk és egy ideális, hazafias célunk van: az új fegyvermezett, önálló magyar hadsereg megteremtése.

HIREK

* A Kath. Növendő-Egyesület hivatala Fekety-utca 1. Szilágyi Dezső-utca a Kath. Kör épületébe költözött. Hivatalos óráit a népszövetségiroda helyiségében hétfőn, szerdán, pénteken d. u. 9-12-ig, kedden és szombaton d. u. 3-5-ig tartja.

* A főiskolai hallgatók megkapják a leszerelési illetményt. A leszerelt tisztek és altisztek egyesülete egy eddig rosszul értelmezett minisiteri rendeletet megvilágítva keresztül vitte, hogy a főiskolai hallgatók részére a 4. honv. pótzászlóalj gazdasági hivatala a leszerelési illetményeket azonnal folyósítsa. A pénz átvétele ma kezdődik, de igazolni kell, hogy felleve a háboru ki-törésekor már valamely főiskola hallgatója volt.

* Az Áruaktár rendkívüli közgyűlése. A nagyváradai áruaktárt még a háboru elején a katonai hatóság rekvirálta, néhány nap előtt visszaadták rendelkezésének, így most már a kereskedővilág és gazdabölcös-ség, akik könyvtelenek voltak ezt a közérdeklő infórményt nélkülözve, újból igénybe vehetik. A mai rendkívüli közgyűlésen, melyen dr. Hoványi Géza elnökölt, az igazgatóság és felügyelő bizottságot egészítették ki. Igaz-gatók lettek: Suljok István, a Nagyváradai Hitelbank elnöke, Szalai József, a Krausz szeszgyár igazgatója, Boros Jenő és dr. dr. Kotz János. Ügyvezető igazgatóvá Krete Lászlót választották meg. A felügyelő bizott-ságba Löwenstein Zsigmondot, jogtanácsos dr. Perczel Adólf.

* Halálozás. Özv. Kubányi Gyuláné, született füle Kovács Alojzia, élete 83. évé-ben elhunyt. Temetése holnap, csütörtökön, január 16-án reggel háromnegyed 9 órakor lesz a Biharmegyei közszórázsból. A gyász-menet az olasz plébánia templomba vonul, ahol gyászszünet lesz az elhunyt lelki-dvéért.

* A Nagyváradai Hitelbank Takaréki és Segélyszövetkezet XIV. évtársulatának ki-fizetései 1919. január hó 13-án megkezdődtek.

* Előadás lady Pagetról. Rendkívül vonzó tárgyú érdekes témáról fog előadást tartani Halász százados, a biharmegyei nem-zetörség vezetője, amennyiben a jótékony-sá-gáról híres lady Pagetnek Szerbiában a ma-gyar hadifoglyok érdekében végzett humanus működését fogja ismertetni személyes im-pressziók alapján. Az érdekesnek ígérkező előadás szerdán délután fél 6 órakor lesz a városháza nagytermében.

* A Népszövetségi Hangya fogyasztási szövetkezet mindhárom üzletében nyul kapható.

* A Népszövetségi mozi előadásai. A Népszövetségi mozi előadásai iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a vezetőség ezen a héten három előadás rendezését hatá-rozta el. A nagy érdeklődésen kívül az is vezette a rendezőseget az intézkedésnél, hogy most három előadásra való érdekes és értékes műsort sikerült biztosítani. Mint-hogy e héten a Kath. Kör Szent László terme a többi napokon más célra van le-foglalva, a Népszövetségi mozi előadásait pénteken, szombaton és vasárnap fogják megtartani. Pénteken Raszkolnikov, szom-baton a Nászdal, Vasárnap az Alarcosbál című drámák kerülnek színpadra, mindenik mellett azonfelül egy egy kacagató vigjáték is szerepel műsoron. Mind a három napon két-két előadás lesz, d. u. 4 órakor és este 6 órakor. A részletes műsort az illető na-pokon közzé fogjuk.

* Szappant oszt ki a város. A köz-életmezési ügyosztály néhez akadályok le-küzdése után a város közönsége részére ismét korlátozott mennyiségben szappant szerzett be. Ennek sürgős árusítását elren-delte. A szappan utalványok január havi szelvényére a helybeli közép és kiskeres-kedők 1919. január 15-től kezdődőleg sze-mélyenként 10 deka szappant fognak kiszol-gáltatni. A kiszolgáltatót szappan kilogram-monkénti ára 416 K-ban van megállapítva. Nagyvárad, 1919. jan. 14-én Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* A Katholikus Kör ülése. A nagy-váradai Katholikus Kör igazgató választmánya ma, szerdán este 6 órakor ülést tart.

* A leszerelt altisztek és katonák szá-badszervezetének tagjait értesítjük, hogy ma, szerdán d. u. 6 órakor a városháza közgyű-lési termében taggyűlést tartunk és arra minden egyes tagot meghívunk. Itt értesít-jük egyben arról is a tagokat, hogy a vá-rostól kapott mérsékelt áru dohány kiosztá-sát is megkezdettük, valamint a gyors se-gélyre való összeírás végett minden tag je-lentkezzék az Udvari-kávéházban, délelőtt és délután is lehet.

* Gombaszögi Frida állapota egyre javul. Budapestről jelentik: A vasárnap és hétfői uap is öröndetes javulást hozott Gombaszögi Frida állapotában. A művésznőt Hüti tanár ismételten meglátogatta és kon-statálta, hogy a javulás egyenesen csodálatos. A nyelvseb szépen gyógyul s a nyelvés is kifogástalan. Csupa oly jel mutatkozik, ami arra vall, hogy a kiváló művész mégis csak visszatérhet a színpadra. Gombaszögi állapota iránt naponta rengetegen érdeklöd-nek, a betegszobát valóságos kertté változ-tatták a tisztek és barátok virágai.

* Adórajstromok közszemlén. Nagy-rad város adóhivatala részéről ezennel értesitem az adózókat, miszerint a II. kerület, Újváros és Külváros városrészekre vonat-kozó, az 1918. évi IV. oszt. kereseti adó-kivetési rajstromok a városi adóhivatal 15. számú szobájában folyó évi január 16-tól január 24-ig bezárólag közzszemlére ki van-nak téve, azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti és esetleges felszólam-lását további 15 nap alatt a magyar pénz-ügyigazgatóságnál írásban beadhatja. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1919. január hó 14. Juricskay Barna pénz- és adóügyi tanácsos.

A megértés utja Szerbia és Magyarország között.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.)

A ma reggeli lapok hírt adnak egy olyan ajánlatról, amely állítólag a joguszláv állam részéről érkezett a magyar kormányhoz s amelynek az lenne a célja, hogy Magyar-ország és Jugoszlávia között közeledést hoz-zon létre. Ezzel kapcsolatban illetékes he-lyen a következő információt adták:

— A kormányhoz a mai napig ilyen ajánlat nem érkezett s a minisztertanácson erről a kérdéstről semmilyen formában nem volt szó, de féltreismerhetetlenül vannak olyan jelenségek, amelyekből arra lehet kö-vetkeztetni, hogy Szerbia és a joguszláv állam vezetői körében az az óhajlás merült fel, amely közeledni akar Magyarországhoz. Ez a közeledés, amint jó helyen tudni vélik, Magyarország és Szerbia régi barátságában lelné Magyarizátát.

— Magyarország és Szerbia nem voltak

ellenségek s most megszűnven a háboru megszűntek azok is, akik az ellenségeske-dést felidéztek. Széthullott Ausztria is, amely jelentékeny tényezője volt annak, hogy Ma-gyarország és Szerbia között az ellentétek elmérgesedjenek. De annak, hogy Magyar-ország és Szerbia között megértés létesül-jön, alapfeltétele az, hogy Szerbia ne tá-masszon nyilván igazságtalan követeléseket és ne akarjon elragadni olyan területeket, ahol a magyarság van többségben. Szerbiá-nak is tudnia kell, hogy Magyarország soha-sem nyugodna bele területének erőszakos elszakításába és ezt Szerbiának jól meg kell gondolnia; többet ér e az erőszakkal elvett terület a jó szomszédi viszonyról? Szerbia okulhat Németország példájából, láthatja, hogy az erőszakos és jogtalan béke-minő veszedelmeket rejt magában.

Bácska, Bánát és Baranya delegátusai a békekonferencián

Budapest, január 14. (Saját tudósítónktól.) Bácska, Bánát és Baranya delegátusokat fog küldeni a békekonferenciára, amelyen a karlócai patriátus is külön képviselve lesz.

Túzifa

házhöz való
szállítására
megrendelést
elfogad az

Apollo-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

Máramarosszigetért harcra készülnek az ukrán és román csapatok.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) Máramarosszigetről jelentik: Az ukránok a Visó völgyben előnyomulva Máramarosszigetet húsz kilométernyire megközelítették. Két hadtest, mintegy ezeröttszáz ukrán katonával közeledik Körösmező felől és holnap, szerdán délelőtt megszállja Máramarosszigetet.

Más oldalról azt jelentik, hogy a románok Nagybánya felől gyors menetelésben közelednek Máramarossziget felé, kétezer román fegyveres ágyúkkal, gépfegyverekkel közeledik a város felé.

Máramarossziget lakossága a mai na

pot a legnagyobb izgalomban töltötte, mert ukrán részről olyan hírek érkeztek, hogy a város megszállása érdekében minden eszközt igénybe fognak venni. Miután a románok is hasonló eljárásra készülnek, nem lehetetlen, hogy Máramarosszigeten talán a legközelebbi napokban ukrán és román csapatok között véres összecsapásra kerül a sor. A zombori kormánybiztos a hadügyminisztertől ma táviratilag kért utasítást, ahonnan az a válasz érkezett, hogy abban az esetben, ha reguláris ukrán csapatok érkeznek, a várost katonailag ki kell üríteni.

A pénzügyminiszter enyhített a hadinyereség adó javaslaton.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A hadinyereség adó felemeléséről az érdekelt szakkörök bevonásával értekezlet volt a pénzügyminisztériumban. Ennek eredményéről dr. Szende Pál pénzügyminiszter a néptörvénytervezetén a következő módosításokat fogja tenni:

— A természetes személyek sem a multa, sem a jövőre nézve nem esnek a

felemelt hadinyereségadó alá. Abban az évben, amelyben a jövedelem a 25.000 koronát meg nem haladta, illetve meg nem haladja, a hadinyereségadónak 80 százalékos adókülsa csak a 100.000 koronát meghaladó jövedelmi többlettel szemben fogana. tositandó. A felemelt hadinyereségadót nem 30 napon belül és nem egy összegben kell majd befizetni, hanem négy egyenlő részletben.

A függetlenségi-párt új elnökséget választott.

Elnök: Lovászy Márton.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A függetlenségi párt kedden este választmányi ülést tartott, amelyen az elnöki széket Hock János foglalta el, aki megismételte azon kijelentését, hogy az elnöki állásról lemond és azt újból való megválasztása esetén sem hajlandó elfogadni.

Azt ajánlotta, hogy az új elnökséget a párt egyhangulag válassza meg és olyan elnököt válasszon, akinek politikai hitvallása biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a párt hű marad régi programjához és továbbra is

azt a politikát fogja folytatni, amelyet a pártból eltávozott vezére kijelölt.

A választmányi ülés nagy sajnálattal vette tudomásul Hock János távozását, akinek érdemeit Nagy György hosszabb beszédben méltatta.

Ezután megvitették a választásokat. Egyhangulag megválasztották elnöknek Lovászy Mártont, alelnököknek Ábrahám Dezsőt, Fernbach Károlyt és Nagy Györgyöt, igazgatónak pedig Kobek Kornélt.

Végül elhatározták, hogy ezután a választmány minden szerdán délután hat órakor ülést fog tartani.

* A leszerelési illetékek kifizetése, úgy látszik nagy nehézségekkel folyik, mert nap-nap után számtalan levél érkezik szerkesztőségünkbe, melyek mind arról panaszkodnak, hogy nem fizetik a leszerelési illetékeket, mert az eljárás oly bürokratikus és nehézkes, hogy így sem jutnak egyhamar a leszerelt tisztek illetékeikhez pedig módot kellene találni arra, hogy a leszerelt tisztek minél hamarabb jussanak ahhoz a néhány koronához, melyre a mai nehéz időkben sürgős szükségük van.

* Köszönetnyilvánítás. A Nagyvárad első általános munkás betegsegélyező egylet ezután mond halás köszönetet dr. gróf Széchényi Miklós megyéspüspök urnak azon 200 koronáért, melyet egyletünk özvegyei és árvái részére kegyesen adományozott. Az egylet nevében Zboray Gyula elnök

* Koszorúmegváltás. A Nagyvárad Takarékpénztár Szödényi Nándor felügyelőbizottsági tag elhalálása alkalmából koszorú megváltás címén 100 K-t adományozott a Nagyvárad Koléusapolda részére. — Ugyancsak Szödényi Nándor elhunytá alkalmából koszorú megváltás címén az árva gyermekek részére Rades György 50 K, Rades Malvin szül. Beritoy Boeri szintén 50 K-t adományoztak.

* Álhuszárzászlós. A Sas-kávéházból tegnapelőtt bekisértek egy Bernát Izidor nevű huszárzászlóst, aki ellen két főhadnagy feljelentést tett, mert jogtalanul viseli a zászlósi rendfokozatot. Kihallgatása alatt erőlyesen tiltakozott a vád ellen, mondván, hogy négy középosztályt végzett, tehát megilleti a zászlósi rang. Bartha Béla főkapitányhelyettes azonban utána nézett a Rendőri Közlönyben, hogy nincs-e valami Bernát fülle mellett. Rövid keresés után meg is találták Bernát Izidor nevét és a ráillő szemléleirást. Okirathamisítás és sikkasztás büntetése miatt van ellene körözés kiadva. Bernát még mindig tagad, de ennek dacára átkisértek az ügyészség fogházába.

* A szabadegyetemi előadások újból megkezdődnek. A mai előadáson Szvazsenka Ernő a villamos vasút igazgatója szerepel a Közforgalmu gazdasági vasutak című érdekes előadásával. A másik előadó Altnóder Endre városi mérnök lesz, ki a Városrendészeti problémákról értekezve fogja az érdeklődő közönség figyelmét lekötni. Az előadás fél 6 órakor kezdődik a

UJSÁGKIHOZDÓNOK magas minőségű felvétellel és perccel felvételnek a Tiszántúli kiadóhivatalában.

IRODALOM

Az Élet képes hetli folyóirat (szerkeszti Anka János) folyó január 16. 12. sz. száma a következő tartalommal jelent meg.

Csak jönné már valaki. Radványi Kálmán. — Elzász-Lotharingia. Hölcs György. — Vasfő és Holló herceg versenyfutása. Zempléni Árpád. Vasfő és ime című regijéből. — A gárda virága. (Regény.) Lampert Géza. Költemények: A fényvesztett A. Dobay Mariska. — Injiciálé és kolon egy verseskönyvhöz. Rédey Tivadár. — Két fillér. (Elbeszélés.) Pásztor József. — Kultúra Színházi esték. — c. — Zempléni Árpád Vasfő és Ime. H-nyi K-n. — Háltvány Lajos: Egy hónap története. m. — Oláh Gábor: Két testvér. Boros Ferenc. — Szép magyar könyvek. m. — Főleggyészek. Estétől hajnalig. h. f. ó. — Az adelsbergi csepkőbarlangban. Császár Ferenc. — Hét nál-hétre. Terror. — Mackensen. A tén. — Szociálistázódás. — Salgótarján. — Ausztria. — Szerkesztői üzenetek.

A kitűnően megszerkesztett folyóiratot gazdag és mindig aktuális illusztrációi és a mai viszonyokhoz mért igazán olcsó előfizetési ára a legkedveltebb és legkeresettebb szépirodalmi folyóirattá tették. Előfizetési ára egész évre 40 korona, félévre 20 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest I., Fehérvári ut. 15. Mutatószámát szívesen küld a kiadóhivatal.

Színház.

A színház műsora

Szerdán: Arva László király.

Csütörtökön: Zsuzsi. (E. Kovács Mariska felléptével.)

Pénteken: Pacsirta.

Szombaton délután: Császár katonái.

Szombaton este: Tosca.

Vasárnap délután: Névtelen asszony.

Vasárnap este: Málnás Miska.

Zsuzsi. Csütörtök este tartja meg a színház Barta kedves paraszti játékokának reprizét. Az előadás érdekessége E. Kovács Mariska fellépte lesz, aki hosszabb pihenés után újból eljátsza nagyszerű szerepét s így a közönség érthető kíváncsisággal várja a Zsuzsi színrehozatalát. Ha aztán tekintetebe vesszük, hogy E. Kovács Mariska partnere Tóth Elek és a többi vezetőszereplő Tóthné, Madas, Szigeti, Deák és Perényi szószokoltaják majd a közönséget, bizonyosra vehető, hogy a Zsuzsi sokáig marad repertoiron.

Pacsirta. Lehár fülbemászó operettje e hét pénteken kerül színre Aggházy Malindával a cimszerepben.

Tosca. Szombat estére Puccini híres operáját tűzte műsorra az igazgatóság Kozmovsky, Békely és Tamással a főszerepekben, a darabot Békely rendezte, a zenekart Várad Aladár vezényli.

Délutáni előadások. Szombat délután a Császár katonái, vasárnap délután a Névtelen asszony van műsoron, mindkettő előadás mérsékelt helyárakkal.

Málnás Miska. Vasárnap este hosszabb szünet után Szirmai-Bakonyi mutatós operettjét ujtja fel a színház. A cimszerepet Berényi, Rollát Aggházy, Marcsát Horváth Nusi, Baracsot Békelyi, Kortáth gró-

VIGADÓ mozgó-színház	15-én Fekete ország. Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
-----------------------------	--

APOLLÓ mozgó-színház	15-én Amerika leánya II. rész. Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
-----------------------------	--

MOZI.

A kilencedik parancsolat címmel nagyszerű eredeti dán filmdrámát ad mai új műsorán közönségének az Uránia színház. Elsőrangú színészek járultak hozzá, hogy a legbravurósabb filmek egyikét forgalomba hozzák. A dráma nagy meglepetést fog kelteni és az új műsor ritka szenzációja lesz az Urániaéknak.

Amerika leánya a legizmasabb film-dráma első részét mindig példátlan sikerrel hozta színpadra az Apolló színház. A közönség rendkívül tetszéssel fogadta a pompás, ragyogó filmet, amelynek második részét ma mutatják be. Az Amerika leánya ebben a részben a csupa izgató részletet tartalmaz és a legkiválóbb színészeknek nyújt alkalmat lényeg alakításra.

A fekete ország. Az orosz élet sötét mélységéből robban ki az a megdöbbentő regény, amelyet a világot jelentő film szárnyán át juttat hozzánk az író izzó képzelete. A cárizmus büntetel csödrögnek a meg-rázó történetben, melynek központjában egy turgenyevi alak, Garin herceg visszatérítő alakja áll. És vele szemben egy szabadság-szerető leggyel tiszt megálló egyénisége kelti fel az őszinte részvétet romantikus szerelmével. A pompás, elsőrangú filmet mai új műsorán mutatja be a Vigadó mozgó-színház.

Főszerkesztő: **FOLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Nyílttér

Dr. Jónás Emil

szülész-nőorvos

rendeléseit megkezdte.

Lakik Ezredévi Emlék-tér 2. (Bémer-tér 1.) Telefon-szám 10-70.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad, Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

URÁNIA mozgó-színház	15-én IX-ik parancsolat. Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.
-----------------------------	--

Eladási hirdetés.

Anyagértékesítő Intézet R. T. nagyvárad, kirendeltsége a Főispán Kormányoztos Ur elnöklété alatt működő Anyagértékesítő Bizottság határozata alapján közzhírré teszi, hogy a Rulikovszky uton levő 4 ik magyar gyalogsági lakanyában és Bergungstellében levő anyagok u. m. kocsik, szánok, faanyagok, irodaberendezések, foltnak való anyag, javított zsákok, szíjjazat-hulladékok, kézi-szivattyúk, csákányok, rézhulladékok, evő-szajkák, különböző szíjjazatok és vasályhák nyilvános árverés útján a legtöbbbetígérőnek bészpénzfizetés ellenében f. hó 16 án reggel 9 órától kezdődő eg bizottsági uton el-fognak adni.

Az árverés a 4 ik magyar gyalogsági ezred laktanyájában kezdődik és a Bergung-stellében lesz folytatva.

Vevők figyelmeztetnek, hogy vevők a megvett tárgyakat a vétel utáni nyomban elszállítani tartoznak, mert a vétel után ezekért a veszély csupán őket terheli.

Nagyváradon, 1919 január hó 14-én.

VAS és rézágyak,

afrik és lószőrimatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-l-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletvek, dacára a nehéz meg-élethetési viszonyoknak, — igen szép eredményekkel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

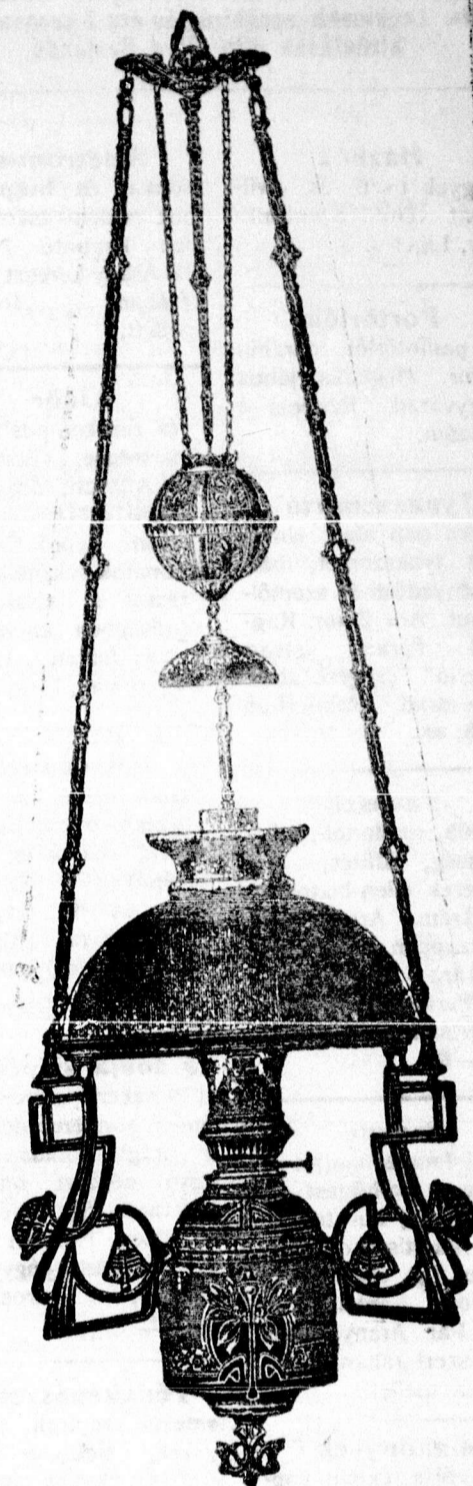
A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s ki-ki heti bejöttje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. A tagok a befizetett összeg 1/3-od részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozók, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Heti árjegyzék

- Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre . . . . . 300.—
- Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re . . . . . 160.—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re . . . . . 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve . . . . . 80.—
- Majolika vízescanós szines . . . . . 20.—
- Majolika virágváza szines virággal . . . . . 15.—
- Majolika cukordoboz sz. virággal . . . . . 15.—
- Porcelán asztali lámpa nikel, ... 40.—
- sz. erelve . . . . . 40.—
- Majolika dohánytartó sz. virággal . . . . . 15.—

Nippok, figurák, szent Antal és Mária szobrok, szenteitviz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képeretezés, ablaküvegozás.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmitárak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRO HIRDETESEK.

Bármely szövege 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Házhoz
megyek tiszt- és civilruhát venni. Szentmiklósy, Liget-u. 3.

Portörölők
és padlótörölők darabja 6 kor. Hegedüs János Nagyváradi, Rákóczi-ut 1. szám.

Tyúkszemirtő
három nap alatt elmulaszt tyúkszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Tavaszi
szepők, májoltók, bőrvédő, klütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Vlóra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Pemete
és hársfamezecsukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oídó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Imakönyvek
nagy választékban kaphatók a Szent-László-templomsekretyében.

Saliétrom-só!
konka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, — városháza mellett.

Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentliák. Törköly, Szilvélis, Seprő, Cognac-típusok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyváradi.

Poloskairtó
biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, közepűveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a kártyán beváltóruháértékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag kifestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Fényképeszteli
lemez, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

CIPÉSZEKNEK!

- 1 kgr. la. buzacsriz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranyesriz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony csriz — — — K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 8:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —:70

Papírvászon és mindentféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvételnél — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
  - 100 drb 3/4" " — — — K 6:80
  - 100 drb 1" " — — — K 9:60

Postán utánvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyváradi, Zöldfa-utca 9. szám.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolai

MAGÁNTANULÓKAT ELŐKÉSZIT FELELŐSSÉGGEL,

állandó tanfolyamot:

gép-, gyors-, szép- és helyesírásban, keresk. számtanban, levelezésben, könyvvitelben stb. tart:

a DONAT-féle
ker. magántanfolyam.

Uj német kurzus kezdődik január 15-én. Korrepetíció!!!
Zongoratanítás!

Bejelentések naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u.
Beöthy Ödön-utca 30. Telefon: 1000.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyváradi, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetésünk folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogköcsönöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-nás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Váradi.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a)

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megítélően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgálok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szilvágyi-színház művésznőinek egyedülálló színháza.

Tisztításokat és átalakításokat vállalunk. Fűzők mérték után a legelőnyösebb idő alatt elkészítetnek.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyváradi, Bémer-tér 2.

Bevezetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogköcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapirokra.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos **motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.